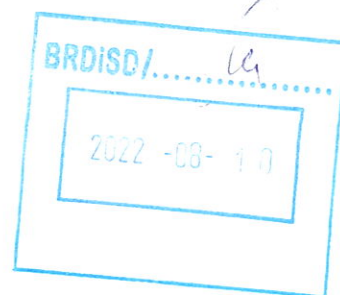

Prof. dr hab. Krzysztof Wołowski
Wydział Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

RECENZJA

rozprawy doktorskiej i dorobku twórczego

mgr. inż. arch. Dariusza Śmiechowskiego

z Wydziału Architektury Wnętrz ASP w Warszawie

**sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie Kandydatowi
stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne
i restauracja dzieł sztuki, prowadzonym przez
Radę Dyscypliny Sztuk Pięknych w Warszawie**

Podstawę merytoryczną sporządzenia recenzji stanowią następujące materiały
dostarczone w dokumentacji przewodu doktorskiego:

- praca doktorska, zatytułowana:

***Idea zrównoważonego rozwoju jako inspiracja dla działań projektowych
i edukacyjnych***

BIBLIOTEKA IX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

im. KLEMENTYNY HOFFMANOWEJ W WARSZAWIE

***- przykład dobrych praktyk tworzenia kultury przestrzeni,
podejścia pro-ekologicznego, projektowania partycypacyjnego;***

- Kopia dyplomu ukończenia studiów_ Dariusz Śmiechowski;
- PORTFOLIO_ Dariusz Śmiechowski;
- Życiorys_ Dariusz Śmiechowski;
- Kwestionariusz osobowy_ Dariusz Śmiechowski;
- Dariusz Śmiechowski_ Opis pracy doktorskiej;
- OPINIA PROMOTORA_ Przemysław Krajewskiego;
- Opis działalności artystycznej_ Dariusz Śmiechowski;
- Opis działalności dydaktycznej_ Dariusz Śmiechowski;
- Opis działalności organizacyjnej_ Dariusz Śmiechowski;
- Wykaz posiadanych nagród i wyróżnień_ Dariusz Śmiechowski;
- Oświadczenie_ Dariusz Śmiechowski;
- Nośnik z zapisem cyfrowym dokumentacji doktoratu;
- Komplet dokumentów formalnych wymaganych procedurą przewodu doktorskiego.

SYLWETKA DOKTORANTA

Dariusz Śmiechowski, urodzony w 1957 roku w Warszawie, jest absolwentem Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. W 1984 roku otrzymał dyplom ukończenia studiów i uzyskał tytuł magistra inżyniera architekta. Pracę dyplomową na temat: „*Dom energooszczędny w Nadarzynie pod Warszawą*” wykonał pod kierunkiem prof. Małgorzaty Handzelewicz-Waławek. Kolejne informacje, zawarte w obszernej dokumentacji doktoratu, pozwalają zauważyć ważną w ujęciu sylwetki Kandydata cechę. Jest to konsekwentnie ukierunkowana aktywność, działanie które ma związek z nieustającym poszukiwaniem nowych obszarów pogłębiania wiedzy i doskonalenia praktycznego, w tym podejmowania kolejnych studiów i budowania szerokiego warsztatu doświadczeń zawodowych. W załączonym życiorysie Dariusz Śmiechowski przedstawia przykłady swojej „podróży naukowej”:

- uczestnictwo w podyplomowych seminariach z dziedziny architektury krajobrazu w SGGW; w szczególności na temat: „*Osiedla ekologiczne i współczesna reinterpretacja idei Miasta – Ogrodu*”;
- Centrum Studiów Europejskich, Rzym. Miesięczne stypendium – studia nad architekturą Italii;
- rok studiów w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego;
- semester studiów w University of Detroit School of Architecture, USA.

W rozległym spektrum zainteresowań Dariusza Śmiechowskiego na pierwszy plan wysuwają się zagadnienia dotyczące, w szerokim ujęciu, humanizacji przestrzeni architektonicznej. Kandydat zwraca tu uwagę na istotę wrażliwości odczuwania emocjonalnego przestrzeni architektonicznej i kontekstu otaczającego świata natury. Odnosząc się do tak prezentowanej postawy architekta, kreatora otaczającej nas przestrzeni, podkreślam Jego twórczą inwencję, naukowe podejście i plastyczną wrażliwość w ujęciu problematyki powiązanej z ideą zrównoważonego rozwoju. Na przestrzeni wielu lat Dariusz Śmiechowski intensywnie rozwija kontakty zawodowe podejmując zatrudnienie lub współpracę z wieloma firmami w kraju i za granicą. Na wyjątkowe uznanie zasługuje Jego zaangażowanie przy współdziałaniu na wielu polach działalności naukowej i zawodowej z wytypowanymi instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami:

- członek SARP od 1984, sekretarz generalny w kadencji 2006 – 09, dyrektor Działu Wydawnictw i redaktor naczelny Zeszytów Architektury Polskiej;
- w latach 90. Towarzystwo Urbanistów Polskich;
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Słonecznej ISES;
- GAP – Polska (Global Action Plan for the Earth), członek zarządu i rady Fundacji, PLAYCE;
- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami i inne.

Kolejną przestrzenią aktywności zawodowej Dariusza Śmiechowskiego jest czynny udział w działalności środowisk wielokulturowych:

- Udział w międzynarodowych programach wymiany kulturalnej dla architektów;
- współpraca z Fundacją i Muzeum Alvara Aalto w Finlandii w programach edukacji architektonicznej;
- współpraca z firmami zagranicznymi;
- udział w wyjazdach studialnych do wielu krajów;
- udział w konferencjach i seminariach krajowych i zagranicznych;
- udział w międzynarodowych konkursach architektonicznych i urbanistycznych.

Ten imponujący dorobek wszechstronnej działalności jest świadectwem wyjątkowego zaangażowania Kandydata w szerokim obszarze nauki i praktyki zawodowej architekta. Talent, twórcza wyobraźnia oraz ogromne doświadczenie praktyczne oparte na oryginalnym dorobku projektowym i artystycznym, to zasadnicze wartości określające Jego sylwetkę. Wyrazista osobowość i znaczący jakościowo dorobek artystyczny, naukowy, bogactwo wartościowych dokonań realizacyjnych, a także znakomite osiągnięcia w dydaktyce oraz w działalności organizacyjnej pozwalają bardzo wysoko ocenić kreatywną postawę Dariusza Śmiechowskiego.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Z uwagi na niezwykle bogaty indeks zdarzeń w całym obszarze działalności organizacyjnej Dariusza Śmiechowskiego, postanowiłem przede wszystkim wyróżnić istotne osiągnięcia związane z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie i tamtejszym Wydziałem Architektury Wnętrz. Na tym polu, Dariusz Śmiechowski wykazuje szczególne zaangażowanie w życiu Akademii, wnosząc obok znakomicie realizowanej dydaktyki, znaczący udział w obszarze działalności organizacyjnej i merytorycznej. Jest osobą cieszącą się dużym zaufaniem środowiska uczelni, pracowników i studentów, o czym świadczy wielokrotne powierzanie Jego osobie ważnych, odpowiedzialnych funkcji i zadań na Wydziale i w Akademii. W działalności na rzecz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie wykazuję najważniejsze:

- Senator ASP w Warszawie w kadencji 2013 - 2016.
- Przewodniczący senackiej Komisji Regulaminowo – Statutowej;
- Członek Senackiej Komisji do Spraw Rozwoju.

W działalności na rzecz Wydziału Architektury Wnętrz Dariusz Śmiechowski dokumentuje swoją aktywność przedstawiając dziesięć wybranych przykładów zaangażowania w organizację i prowadzenie ważnych zadań na wydziale. Poniżej przytaczam kilka, jak np.:

- Koordynacja tematu badawczego: „Polski krajobraz kulturowy. Tożsamość, dialog z otoczeniem, architektura zrównoważona” (ASP/AW/16/S/99) (Cel badań: wskazanie sposobów ochrony i wzmacniania tożsamości wybranych elementów polskiego krajobrazu kulturowego, kształtowania krajobrazu w oparciu o kryteria jakościowe);
- Koordynacja projektu wewnątrz Biblioteki IX LO im. Klementyny Hoffmanowej wykonywanego przez Zespół Projektowy Wydziału Architektury Wnętrz ASP w Warszawie (z udziałem studentów);
- Reprezentowanie WAW ASP w Warszawie w rozmowach nt. możliwości współpracy z Aalto Design Factory;
- Organizacja wizyt studyjnych w warszawskich bibliotekach publicznych dla grupy studentów Wydziału Architektury Wnętrz ASP w Warszawie tworzących Zespół Projektowy (zajmujący się partycypacyjnym projektowaniem bibliotek).

Dodatkowo, Dariusz Śmiechowski pełnił ważną funkcję pełnomocnika dziekana ds. działalności statutowej i badań własnych, oraz zajmował się koordynacją wielu ważnych dla wydziału spraw formalnych, co ponownie potwierdza Jego postawę wyróżniającego się pracownika akademickiego warszawskiej uczelni.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Dariusz Śmiechowski karierę akademicką rozpoczął w 2001 roku, od kiedy został zatrudniony na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, w Katedrze Architektury i Budownictwa, a w ostatnim czasie w Katedrze Projektowania Przestrzeni Publicznej, na stanowisku starszego wykładowcy. Działalność dydaktyczna Kandydata, oparta na realizacji obszernych założeń programowych na studiach kierunkowych architektury wnętrz, stanowi złożoną merytorycznie strukturę przekazu wiedzy i praktyki w całym cyklu kształcenia. Z uwagi na realizowanie zajęć dydaktycznych przez Kandydata również poza Akademią, ograniczę się tylko do przedstawienia przedmiotów, które prowadzi na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

W ramach Katedry Architektury i Budownictwa prowadzi następujące przedmioty: *Projektowanie Architektoniczne, Geometria Wykreślna, Rysunek Techniczny, Budownictwo, Opracowania Techniczne* w ramach pracowni Projektowania Wnętrz, *Opracowania Techniczne* w ramach pracowni Wystawiennictwa, *Opracowania Techniczne* w ramach pracowni Wystawiennictwa i Komunikacji Wizualnej.

W ramach nowopowstałej na wydziale Katedry Projektowania w Przestrzeni Publicznej Dariusz Śmiechowski prowadzi przedmiot: *Projektowanie Partycypacyjne*, który studenci wybierają z pakietu czterech przedmiotów (*Architektura Krajobrazu, Detal Miasta, Komunikacja Wizualna, Projektowanie Partycypacyjne*), stanowiących podstawę struktury programowej w nowej katedrze.

Jestem w pełni przekonany o wysokiej wartości realizowanych w tym obszarze programów kształcenia studentów architektury wnętrz. Przestrzeń publiczna jest dobrem wspólnym, a jej ochrona i rozwój leżą w interesie społeczności jej użytkowników. Dobrze zaaranżowana przestrzeń publiczna wpływa na nasze samopoczucie i emocje. Może dawać poczucie bezpieczeństwa, przynależności, budować naszą tożsamość. Za jej pośrednictwem nawiązują się relacje społeczne. Stymuluje do działania lub daje chwile wytchnienia i odpoczynku. Jest nośnikiem wartości estetycznych i kulturowych. Mając na uwadze rangę tej przestrzeni w funkcjonowaniu społeczności, jej ukształtowanie musi stać się częścią procesów partycypacyjnych. Jest zbyt ważna, by pozostawić ją wyłącznie w rękach architektów, urbanistów oraz innych specjalistów realizujących tylko swoją wizję.

Na zajęciach z przedmiotu *Projektowanie Partycypacyjne* prowadzone są ze studentami realne tematy, głównie związane z projektowaniem w przestrzeni publicznej i w instytucjach edukacji i kultury. Realizacja tematów odbywa się we współpracy międzyuczelnianej: Wydział Architektury Wnętrz ASP w Warszawie – Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW – Architektura Krajobrazu w SGGW, czyli między-przedmiotowo: architektura wnętrz – socjurbanistyka – architektura krajobrazu. Podstawę realizacji tematów stanowią porozumienia o współpracy z jednostkami zewnętrznymi, takimi jak: m.st. Warszawa, szkoły, biblioteki publiczne.

Efektem ilustrującym i komentującym metodę, praktykę i doświadczenia tej części działalności Kandydata jest cenna inicjatywa wydawnicza, poradnik zatytułowany: *Razem zmieniamy przestrzeń*. Poradnik powstał przy współpracy z Barbarą Lewenstein.

W pełni akceptuję postawę i bardzo wysoko oceniam niezwykle zaangażowanie Kandydata w realizację tak szerokiego zakresu kształcenia studentów na różnych poziomach zaawansowania nauki. Jestem przekonany, że działalność dydaktyczna Kandydata, zyskała również pełną aprobatę pracowników Wydziału Architektury Wnętrz warszawskiej uczelni, a prezentowane osiągnięcia, talent pedagogiczny, posiadany autorytet i wzorowa postawa etyczna, potwierdzają Jego wysokie kompetencje i szczególne predyspozycje do pełnienia trudnej i odpowiedzialnej misji nauczyciela akademickiego.

DOROBK TWÓRCZY – OSIĄGNIĘCIA PROJEKTOWE I REALIZACYJNE

Działalność zawodowa, twórcze osiągnięcia artystyczne, projektowe i realizacyjne Kandydata przedstawione zostały w znakomicie przygotowanym PORTFOLIO, obszernym albumie cyfrowym, zatytułowanym:

DARIUSZ ŚMIECHOWSKI

*Idea zrównoważonego rozwoju jako inspiracja
dla działań projektowych i edukacyjnych*

ZAINTERESOWANIA I DOŚWIADCZENIA TWÓRCZE,
BADAWCZE, DYDAKTYCZNE
PRZESTRZEŃ PUBLICZNA
KRAJOBRAZ I ARCHITEKTURA
EDUKACJA ARCHITEKTONICZNA
PROJEKTOWANIE PARTYCYPACYJNE

Zaprezentowane osiągnięcia przedstawiają mgr. inż. arch. Dariusza Śmiechowskiego jako doświadczonego projektanta, architekta o wyraźnie ukierunkowanych predyspozycjach zawodowych, a co szczególnie ważne, świadomej, twórczej wrażliwości w kształtowaniu otaczającego nas środowiska przestrzennego. Sztuka kształtowania przestrzeni architektonicznej łączy w sobie elementy nauki, zaawansowanej techniki i wiedzy praktycznej z wyobraźnią, twórczą kreatywnością, zdolnością intuicyjnego odczuwania przestrzeni. Jestem przekonany, że Dariusz Śmiechowski posiada cenny dar wsłuchiwania się w „mowę przestrzeni” i poszukiwania porozumienia z charakterystyką, oryginalnymi cechami miejsca, klimatem otoczenia, przyjętą w założeniu sytuacją i jej uwarunkowaniami. Ważna staje się tu rola projektanta, artysty kreatora, poszukującego niekonwencjonalnych rozwiązań, oryginalnych wartości kompozycyjnych formy, czy nawet takich środków wyrazu plastycznego, które budują autorską ideę w sferze marzeń, eksperymentu zainspirowanej wyobraźni, intuicyjnych asocjacji, czy też emocji w relacjach czasoprzestrzennych. Taką właśnie charakterystykę twórczej osobowości w całości odnoszę do Dariusza Śmiechowskiego i Jego aktywności zawodowej.

Do wyróżniających przykładów Jego twórczej działalności, w pierwszej kolejności zaliczam udział w całym, niezwykle złożonym, przedsięwzięciu projektowo-realizacyjnym *Biblioteki IX Liceum Ogólnokształcącego im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie*, gdzie pierwszoplanową wartością stało się eksperymentalne wdrożenie procesu projektowania partycypacyjnego z udziałem młodzieży licealnej, przyszłych użytkowników i całego zespołu biorących udział w realizacji projektu. Bardzo wysoko oceniam całokształt niezwykle zaangażowania Dariusza Śmiechowskiego i Jego zasługi w realizacji wszystkich etapów powstawania biblioteki. Zwracam uwagę na znakomicie rozwiązane walory funkcjonalne przestrzeni wewnątrz wraz z doбором współczesnego designu elementów wyposażenia i bogatej infrastruktury technicznej, zapewniającej bezpieczeństwo i wygodę użytkownika. Wykreowane zostały atrakcyjnie zaaranżowane, otwarte przestrzenie wewnątrz, a starannie wyreżyserowana gra zakomponowanych elementów wystroju plastycznego sugestywnie podkreśla warstwę emocjonalną przyjaznego klimatu w otaczającej przestrzeni. Niewątpliwie to osiągnięcie ze szczególną rolą Dariusza Śmiechowskiego zostało również wysoko ocenione w szerokich kręgach mieszkańców Warszawy. Przykład realizacji tej Biblioteki, jej partycypacyjnej przestrzeni, jest wyjątkowym osiągnięciem i stał się również podstawowym motywem w problematyce rozprawy doktorskiej Kandydata.

Do ważnych osiągnięć działalności artystycznej w przestrzeni publicznej, należy również zaliczyć udział Dariusza Śmiechowskiego w opracowaniach projektowych i realizacji dotyczącej tak ważnej dla Warszawy inwestycji, jak przebudowa ulicy Krakowskie Przedmieście, z przywróceniem tej strefie historycznej tożsamości miejsca.

W innej kategorii twórczej działalności w kształtowaniu przestrzeni publicznej, znajduję udział Kandydata w kilku konkursach architektoniczno- rzeźbiarskich, a znaczącym sukcesem była I Nagroda, którą otrzymał razem z zespołem, za koncepcję pomnika upamiętniającego ofiary katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem, w dniu 10 kwietnia 2010 roku.

Moją uwagę zwróciła również liczna grupa domów jednorodzinnych, udokumentowanych na fotografiach w PORTFOLIO, w zbiorze zatytułowanym: *Realizacja idei architektury zrównoważonej*. Przedstawione przykłady różnych rozwiązań architektury domów jednorodzinnych, a co ważne, wraz z wnętrzami tworzącymi nastrojowe scenerie przestrzeni osobistych, niezwykle sugestywnie ukazujące zapis mijającego czasu. Dokumentacja fotograficzna i rysunkowa tych bardzo prostych, nie aspirujących do jakiegokolwiek awangardy form w architekturze, domów o oryginalnych wnętrzach, przestrzeni które w rozwiązaniach spełniają oczekiwania użytkowników ceniących wyciszoną strefę zamieszkania, harmonijne wpisanie w otoczenie, czy też szczególną więź z naturą.

Portfolio przedstawia również inne osiągnięcia stanowiące w dorobku Kandydata przykłady zaangażowania w działalności prospołecznej, edukacyjnej, popularyzatorskiej, co zostało ujęte następującymi tematami:

- *POWSZECHNA EDUKACJA ARCHITEKTONICZNA, PROMOCJA KULTURY PRZESTRZENI*
- *DOŚWIADCZENIA PROJEKTOWANIA PARTYCYPACYJNEGO W PRZESTRZENIACH PUBLICZNYCH, INSTYTUCJACH EDUKACJI I KULTURY*
- *BUDOWANIE POCZUCIA SPRAWCZOŚCI I WSPÓLNOTOWOŚCI DLA TWORZENIA JAKOŚCI OTOCZENIA WEDŁUG ZAŁOŻEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU*

Tematy przedstawiono w bogatej dokumentacji fotograficznej opatrzonej merytorycznym opisem prowadzonej działalności.

W ocenie zaprezentowanych osiągnięć dorobku twórczego, wyrażam pełną aprobatę dla przedstawionych efektów działalności zawodowej, artystycznej mgr. inż. arch. Dariusza Śmiechowskiego.

ROZPRAWA DOKTORSKA

Temat rozprawy doktorskiej:

Idea zrównoważonego rozwoju jako inspiracja dla działań projektowych i edukacyjnych

BIBLIOTEKA IX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

im. KLEMENTYNY HOFFMANOWEJ W WARSZAWIE

- przykład dobrych praktyk tworzenia kultury przestrzeni,

podejścia pro-ekologicznego, projektowania partycypacyjnego;

Przedstawiona rozprawa doktorska, przygotowana pod opieką promotorską profesora Przemysława Krajewskiego, stanowi oryginalne opracowanie naukowe w ujęciu złożonej problematyki dotyczącej, eksperymentalnego podejścia w interpretacji i realizacji idei humanizacji środowiska przestrzennego współczesnego człowieka. Rozprawa składa się z części podstawowej opracowanej problematyki, przedstawionej w starannie przygotowanej formie edytorskiej wydawnictwa, dołączonego tomu dokumentacji projektu wykonawczego wewnątrz Biblioteki IX Liceum Ogólnokształcącego im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie oraz dwóch plansz prezentacyjnych, ilustrujących istotne dla wiodącej problematyki rozprawy przykłady autorskich rozwiązań przestrzeni architektonicznych. W treści opracowanego wydawnictwa rozprawy znajduje się dziewięć działów tematycznych prowadzonych rozważań i podsumowanie:

1. Rama metodologiczna dla tworzenia kultury przestrzeni, podejścia pro-ekologicznego, projektowania partycypacyjnego w instytucjach edukacji i kultury.
2. Partycypacyjne projektowanie i realizacja Biblioteki IX Liceum Ogólnokształcącego im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie, ul. Hoża 88
3. Charakter biblioteki wcześniej istniejącej w IX LO; diagnoza dla zmian
4. Warsztaty partycypacyjne z młodzieżą, dyrekcją i bibliotekarkami
5. Wyłanianie się koncepcji na podstawie trzech „pre-koncepcji” z warsztatów
6. Uzgodnienie koncepcji, projekt wykonawczy, faza realizacji, korekty
7. Szeroka edukacyjna rola zaprojektowanej partycypacyjnie biblioteki
8. Partycypacyjne urządzenie Sali Tradycji w IX LO im. Klementyny Hoffmanowej
9. Warsztaty z Kołem Architektury Zrównoważonej OW SARP

Podsumowanie

W zakończeniu wydawnictwa umieszczono wykaz publikacji, w większości autorstwa Dariusza Śmiechowskiego, opatrzony tytułem:

KULTURA PRZESTRZENI W BIBLIOTEKACH, INSTYTUCJACH EDUKACJI I KULTURY, PROJEKTOWANIE PARTYCYPACYJNE DLA ICH PRZEKSZTAŁCENÍ.

Bardzo wysoko oceniam przedstawione w rozprawie kolejne odstępy merytorycznych rozważań i komentarzy w spójnym przekazie z opisaną dokumentacją fotograficzną ukazującą całą historię powstania Biblioteki. Pokazany został tok partycypacyjnych działań, od uzgodnień i studyjnych poszukiwań koncepcji, opracowań projektowych i prowadzenia realizacji, wykończenia i wyposażenia przestrzeni wewnątrz, do uroczystego otwarcia Biblioteki 25.11.2019 roku. Niezwykłą narrację wprowadza dalszy ciąg dokumentacji ukazującej funkcjonowanie Biblioteki, toczące się życie, organizowane wydarzenia, warsztaty, prowadzoną poza schematem edukację. W konsekwencji przyjętego postępowania, na pierwszy plan wysuwa się istotna rola aktywności społecznej w kreacjach przestrzeni tworzonych w żywym współdziałaniu, pełnej synergii projektantów, przyszłych użytkowników i inwestorów. Dariusz Śmiechowski w swoim komentarzu przedstawiającym cel pracy pisze:

Omawiane procesy projektowe przewidujące udział wszystkich interesariuszy reprezentują aspekt społeczny, immanentny dla zrównoważonego rozwoju. Aspekt ten uznają za równie ważny, jak wartości artystyczne, kulturowe oraz efekty ekonomiczne i ekologiczne. (...) Procesy projektowania z udziałem użytkowników stanowią odpowiedź na problem badawczy postawiony w mojej pracy doktorskiej (...) procesy będące w tym nurcie dają impulsy dla nowych wzorców projektowych, sprzyjają tworzeniu architektury jako sztuki o charakterze interdyscyplinarnym i wysokich walorach wizualnych, dla której cechy funkcjonalne dopasowane są do jak najlepiej zbadanych potrzeb użytkowników. W podejściu partycypacyjnym promowana jest praca zespołowa, a rolą osoby prowadzącej, koordynującej proces jest aktywizacja uczestników i umożliwianie pojawienia się pomysłów, które nie miałyby szans na ujawnienie, gdyby nie wspólnie tworzone forum.

Na przykładzie Biblioteki IX Liceum Ogólnokształcącego im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie, zostało przedstawione eksperymentalne podejście w kształtowaniu przestrzeni publicznej, idea projektowania partycypacyjnego ze szczególnym odniesieniem do realizacji wewnątrz w obiektach instytucji sprawujących funkcje związane z edukacją i kulturą. Mój komentarz w odniesieniu do Biblioteki przedstawiłem przy okazji prezentacji dorobku twórczego Kandydata. Moim zdaniem, całokształt opracowania i realizacji tej inwestycji to osiągnięcie godne szczególnego uznania i najwyższej oceny.

W dalszej analizie pracy zauważam, jak ważnym czynnikiem w procesie twórczych poszukiwań idei rozwiązań projektowych, jest dla Kandydata odczuwanie emocjonalne przestrzeni architektonicznej i kontekstu otoczenia. Prowadzi to do wyjątkowo interesujących obszarów rozważań, jak relacje człowiek, a otaczające środowisko przestrzenne, do związków zachodzących między psychiką człowieka, a emocjami bezpośredniego odczuwania oryginalnego charakteru jakie tworzy architektura. Kandydat ukazuje przy tym istotę czynników wizualnych w emocjonalnym oddziaływaniu na człowieka w przestrzeni architektonicznej,

przedstawia i analizuje złożone działania w zakresie przenikania podstawowych wartości tworzących zakomponowaną przestrzeń wewnątrz. Podkreśla również, jak ważne jest przesłanie kulturowe i historyczne powiązane z miejscem w procesie adaptacji obiektu, co z kolei odnosi się do idei „ochrony tożsamości miejsca”. Zachowanie i właściwe utrzymanie często bezcennych wartości związanych z tożsamością miejsca, unikatowy, niepowtarzalny charakter oraz autentyzm takiego miejsca musi podlegać szczególnej ochronie. Zwracam przy tym uwagę na wartość twórczej interpretacji i transformacji określonej rzeczywistości miejsca, w nowy wymiar wartości estetycznych. Wiąże się to z tworzeniem kreacji współistnienia zachowanej dawnej formy obiektu i współczesnych działań adaptacyjnych w przekształcanej przestrzeni architektonicznej, co zostało przedstawione przez Kandydata w pracy doktorskiej, a której wartość w całości opracowania oceniam bardzo wysoko.

KONKLUZJA

Kandydat prezentuje wielką kulturę osobistą i jest niewątpliwym autorytetem budzącym w swoim otoczeniu szacunek i uznanie, co potwierdza, wartościowy dorobek twórczych dokonań, ranga osiągnięć artystycznych i naukowych, a także ogromna wiedza, doświadczenie i profesjonalizm w działalności zawodowej. Przedstawiona rozprawa doktorska zasługuje na bardzo wysoką ocenę, a podjęta problematyka świadczy o wyjątkowych ambicjach Autora i potwierdza Jego predyspozycje naukowe i artystyczne. Poziom opracowania rozprawy, jej wartość naukowa uzasadniają moje poparcie i wyrażenie z pełnym przekonaniem, pozytywnej opinii rekomendującej Wysokiej Radzie Kandydata do stopnia doktora, w osobie mgr. inż. arch. Dariusza Śmiechowskiego. W poszanowaniu wymagań proceduralnych mogę jednoznacznie stwierdzić, że rozprawa doktorska, stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i projektowego, odpowiada wymaganiom Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Mając na uwadze wartość przygotowanej rozprawy, a także przedstawiony w portfolio poziom dorobku twórczego, osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne stwierdzam, że mgr inż. arch. Dariusz Śmiechowski w pełni zasługuje na przyznanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i restauracja dzieł sztuki i popieram wniosek Wysokiej Rady Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Wrocław, lipiec 2022 r.

prof. dr hab. Krzysztof Wołowski